

GÁJA Robert

Románské emporové kostely v Čechách a jejich zakladatelé

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta, Ústav českých dějin – Historie

Diplomová práce

Praha 2008, 131 str. rkp. + obr. přílohy

Posudek vedoucího diplomové práce

Od vstupu do diplomového semináře patřil Robert Gája ke studentům, kteří projevovali živý zájem o problémy mediévistiky, zejména o ty, které souvisely se starším středověkem a přemyslovským obdobím. Otázek, kterým se v průběhu studia věnoval, byla slušná řada, a teprve postupně se zužovaly a koncentrovaly na výzkum tzv. emporových kostelů a jejich funkcí, a to ve vztahu k jejich zakladatelům. „Historickou“ dimenzi tématu si diplomant intenzivně rozšiřoval i směrem k dalším oborům, zejména k dějinám umění, archeologii a dějinám středověkého osídlení. V poměrně krátké době se dokázal zorientovat v poměrně složité a vrstevnaté problematice, která má blízký vztah k řadě dalších souvisejících otázek, jako jsou počátky šlechty ve spojení s jejími sídly (dvorce), postavení církve v raně středověkých Čechách, vztah fundátora a budovaného církevního objektu. Vznikla práce, která opětovně prokázala, jak se dá i zdánlivě „provětrané“ téma znovu a znovu probírat a v různých aspektech rozšiřovat. Bohatý soupis (vskutku využívané) literatury svědčí o schopnosti tvůrčím způsobem pracovat s podněty staršího i novějšího bádání a poznání posouvat k novým zjištěním a upřesněním.

To jsou pozitiva Gájovy diplomové práce, která i vnitřním členěním tvoří vcelku logický a vzájemně provázaný celek. Na druhé straně však zároveň neunikne pozornosti, jak textace vznikala pod silným časovým tlakem (s otázkou časového „rozvrhu“ se bude muset diplomant sám se sebou napříště vyrovnat). Nehledě na chyby a překlepy, které přesahují obvykle tolerovatelnou mez, nehledě na nepřesnosti v interpunkci, na zmatky v poznámkovém aparátu apod. se některé partie i zbytečně opakují (s. 53nn. je v podstatě recyklací úvodu). Tak třeba nevím, zda uvádění jména Zbyhněv do tvaru Zbygněv má být vědomou inovací (s. 15, 32), odkazy na Kosmu by měly vycházet ze standardní Bretholzovy edice v MGH a ne ze zastaralých FRB. Nemá asi smysl pokračovat dále, sám diplomant si nedostatky vzniklé zápolením s časem jistě uvědomuje.

Naopak vyloženě odborných pochybení není mnoho, třebaže s leccíms by se mohlo polemizovat (a literatura k některým jevům, lokalitám a problémovým okruhům je hojnější). Omluvitelný je autorův mylný pohled na velkomoravský kostel na Hradišti sv. Hypolita ve Znojmě (s. 68, pozn. 176), jehož korektura vlastně ani do archeologické literatury ještě nepronikla. Pokud se k roku 1179 vzpomíná „in curia nostra apud Egram“ (s. 75, s. 240), je v listině míněn Barbarossův sjezd, říšský sněm., a ne „dvůr“ ve fyzickém slova smyslu. Jinak se Robert Gája se záludnostmi středověké terminologie vypořádal vcelku se ctí.

Po výše řečeném není snadné navrhnout objektivní ocenění. Vysoko bych hodnotil věcný přínos i způsob, jak se diplomant vyrovnal s leckdy nejen složitými, ale i rozporuplnými hodnoceními uměnovědné, historické i archeologické literatury, čímž práce získává široce interdisciplinární rozměr. Na druhé straně nelze mlčky odhlédnout od formy prezentace, která také tvoří součást hodnocení.

Práci Roberta Gáji *Románské emporové kostely v Čechách a jejich zakladatelé* proto navrhuji k úspěšnému obhájení s oceněním velmi dobře (2), s tím, že ponechávám na rozhodnutí komise, jaký bude konečný výsledek.

Praha, 29. srpna 2008

Prof. PhDr. Josef Zemlička, DrSc.
vedoucí diplomové práce